

АСИМПТОТИЧНІ РОЗВ'ЯЗКИ СИНГУЛЯРНО ЗБУРЕНИХ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНО-АЛГЕБРАЇЧНИХ РІВНЯНЬ ІЗ ТОЧКАМИ ПОВОРОТУ

М. О. Рашевський

Криворіз. нац. ун-т

вул. Віталія Матусевича, 11, Кривий Ріг, 50027, Україна

e-mail: mora290466@gmail.com

П. Ф. Самусенко

Нац. техн. ун-т України "Київ. політех. ін-т ім. І. Сікорського"

просп. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна

e-mail: psamusenko@ukr.net

О. П. Томашук

Нац. авіац. ун-т

просп. Гузара Любомира, 1, Київ, 03058, Україна

e-mail: oleksii.tomashchuk@npp.nau.edu.ua

We develop an algorithm for finding asymptotic solutions of the singularly perturbed linear differential algebraic system with turning point.

Розроблено алгоритм знаходження асимптотичних розв'язків сингулярно збуреної лінійної диференціально-алгебраїчної системи з точкою повороту.

1. Вступ. Дослідження властивостей розв'язків лінійних диференціальних рівнянь із точками повороту розпочалися на початку ХХ ст. Так, у працях Р. Ганса для рівняння

$$\frac{d^2x}{dt^2} - atx = 0$$

було побудовано два лінійно незалежні розв'язки, вивчено їхню асимптотичну поведінку для великих значень змінної t [1].

Для диференціальних рівнянь другого порядку з великим параметром у випадку нестабільного спектра фундаментальні результати отримав Р. Лангер. Розроблений ним метод ґрунтується на процедурі зведення зазначеного диференціального рівняння до деякого еталонного рівняння, розв'язки якого відомі [2]. Для дослідження асимптотичних властивостей розв'язків диференціальних рівнянь вищих порядків використовувалася процедура послідовного зниження порядку рівняння [3].

Узагальнюючи ідеї Р. Лангера для сингулярно збурених систем диференціальних рівнянь

$$\varepsilon \frac{dx}{dt} = A(t, \varepsilon)x, \tag{1}$$

В. Вазов навів лінійні підстановки, за допомогою яких система (1) зводилася до деякої еталонної системи, яка у двовимірному випадку фактично є, наприклад, рівнянням Ейрі, Вебера тощо [4].

Іншим ефективним методом асимптотичного інтегрування сингулярно збурених систем лінійних диференціальних рівнянь із нестабільним спектром є метод зрощування, згідно з яким окремо будуються два розв'язки зазначеної системи — на проміжку, що містить точку повороту (внутрішнє розвинення), і на проміжку, що її не містить (зовнішнє розвинення). Якщо переріз цих проміжків є непорожньою множиною, то таким чином вдається побудувати асимптотичний розв'язок системи на заданому відрізку. У працях В. Вазова зазначений підхід реалізовано для системи (1) з нільпотентною жордановою клітиною $A(0, 0)$ [5]. Зазначимо, що в методі зрощування основною складністю є узгодження асимптотичних розвинень розв'язків, побудованих на різних проміжках. Для ефективного проведення такого узгодження розв'язки сингулярно збурених систем лінійних диференціальних рівнянь можна будувати у вигляді подвійних асимптотичних рядів (за степенями параметра та незалежної змінної) [6, 7].

Близьким за суттю до методу зрощування є метод примежевих функцій асимптотичного інтегрування сингулярно збурених систем диференціальних рівнянь, згідно з яким розглядають задану систему також на кількох проміжках, де поведінка її розв'язків принципово відрізняється [8].

Зауважимо, що дослідження Р. Лангера та В. Вазова, насамперед, стосувалися системи (1), в якій $A(0, 0)$ — нільпотентна жорданова клітина, тобто

$$A(0, 0) = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 0 & 1 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & \dots & 1 \\ 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \end{pmatrix}. \quad (2)$$

Випадок, коли $A(0, 0) = 0$, в теорії асимптотичного інтегрування сингулярно збурених лінійних систем диференціальних рівнянь принципово відрізняється.

У працях Й. Сібуї наведено теореми про асимптотичне розщеплення системи (1) на підсистеми меншої розмірності як у випадку, коли $A(0, 0)$ є матрицею типу (2), так і у випадку, коли $A(0, 0) = 0$ [9].

Пізніше Р. Хансон [10, 11] побудував асимптотичні розв'язки системи (1), в якій

$$A(t, 0) = t^k \begin{pmatrix} 0 & 1 \\ t^p & 0 \end{pmatrix},$$

де $k \geq 0$, $p \geq 0$.

Система (1) є частинним випадком сингулярно збуреної диференціально-алгебраїчної системи

$$\varepsilon B(t, \varepsilon) \frac{dx}{dt} = A(t, \varepsilon)x, \quad t \in [0; T], \quad (3)$$

де $x = x(t, \varepsilon)$ — n -вимірний вектор, $A(t, \varepsilon) = \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k A_k(t)$, $B(t, \varepsilon) = \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k B_k(t)$, яка й розглядається у цій праці.

Диференціально-алгебраїчна система (3) має два типи асимптотичних розв'язків. Розв'язки першого типу відповідають скінченним елементарним дільникам в'язки матриць $A_0(t) - \lambda B_0(t)$, а розв'язки другого типу — нескінченним. Зазначені розв'язки зображуються за допомогою розвинень за степенями параметра ε , показники яких залежать як від кратності коренів характеристичного рівняння

$$\det(A_0(t) - \lambda B_0(t)) = 0$$

та елементарних дільників, що їм відповідають, так і від поведінки збурювальних коефіцієнтів системи ($A_k(t), B_k(t), k \geq 1$) [12].

Теоретичним підґрунтям досліджень властивостей розв'язків системи (3) є відповідні результати, отримані для аналогічної диференціально-алгебраїчної системи без параметра

$$B(t) \frac{dx}{dt} = A(t)x, \quad t \in [0; T]. \quad (4)$$

Якщо в'язка $A(t) - \lambda B(t)$ на відрізку $[0; T]$ зберігає сталу кронекереву структуру, то систему (4) можна розщепити на алгебраїчну та диференціальну системи з одиничною матрицею при похідних в останній [13–15]. Якщо ж сталість кронекерової структури зазначеної в'язки в окремих точках відрізка $[0; T]$ порушується, тобто наявні точки повороту, то можна скористатися алгоритмом розщеплення, що ґрунтується на понятті індекса системи [16–18].

Зазначимо, що наявність малого параметра при похідних суттєво ускладнює використання першого підходу до розщеплення системи (3) і робить практично неможливим другий. Саме тому систему (3) розглядають переважно за умови сталої кронекерової структури в'язки $A_0(t) - \lambda B_0(t)$.

Питання про структуру фундаментальної матриці системи (4) вирішено у працях В. П. Яковця [19]. Це дозволило вже для системи (3) розробити алгоритми побудови розв'язку задачі Коші [12, 20], крайових задач [21, 22], задач теорії оптимального керування [23], спираючись на теорію Флоке [24–26], розв'язати задачу про періодичні розв'язки [27], узагальнити наведені результати для диференціально-алгебраїчних систем вищих порядків [28]. Зауважимо, що перелічені дослідження задач, пов'язаних із системою (3), стосувалися, насамперед, випадку сталої кронекерової структури в'язки $A_0(t) - \lambda B_0(t)$.

У працях [29, 30] досліджено систему (3) за наявності точки повороту. При цьому припускається, що

$$A(0, 0) = \text{diag} \{E_q, J_p\}, \quad B(0, 0) = \text{diag} \{J_q, E_p\},$$

де E_q — одинична матриця порядку q , J_q — нільпотентна жорданова клітина порядку q типу (2), матриці E_p та J_p визначаються аналогічно. Асимптотичні формули для розв'язків системи (3) побудовано окремо на двох відрізках, один із яких містить точку повороту, а інший — її не містить. Проведено зрощування знайдених асимптотичних розвинень.

У цій праці розглянуто сингулярну збурену диференціально-алгебраїчну систему (3) з точкою повороту за умови, що $J_q = 0$, $J_p = 0$. Такий випадок принципово відрізняється від дослідженого раніше випадку в [29, 30]. Розв'язки системи (3) побудовано на двох відрізках, один із яких містить точку повороту, та здійснено зрощування знайдених асимптотичних розвинень.

2. Сингулярно збурені системи з точками повороту. Асимптотичні розв'язки системи (3) побудовано на відрізках $[k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_0]$, $t_0 \leq T$, та $[0; k'_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}]$, числа k_0, k'_0 , ($k_0 < k'_0$), t_0 визначено далі. У п. 3 проведено зрощування побудованих асимптотичних розв'язків і визначено фундаментальну матрицю системи (3) на відрізку $[0; t_0]$.

2.1. Зовнішнє розвинення. 1. Припустимо, що $A(0,0) = \text{diag}\{E_q, 0_p\}$, $B(0,0) = \text{diag}\{0_q, E_p\}$, $p+q=n$, де E_q — одинична матриця порядку q , 0_p — нульова матриця порядку p ; аналогічно визначаються матриці E_p та 0_q .

Тоді згідно з [9, 20, 31] існують такі неособливі достатньо гладкі матриці $P(t, \varepsilon)$, $Q(t, \varepsilon)$, $(t, \varepsilon) \in [0; t_1] \times [0; \varepsilon_1]$, $t_1 \leq T$, $\varepsilon_1 \leq \varepsilon_0$, що виконуються рівності

$$P(t, \varepsilon)A(t, \varepsilon)Q(t, \varepsilon) = \Omega(t, \varepsilon) \equiv \text{diag}\{E_q, J_p(t, \varepsilon)\},$$

$$P(t, \varepsilon)B(t, \varepsilon)Q(t, \varepsilon) = H(t, \varepsilon) \equiv \text{diag}\{J_q(t, \varepsilon), E_p\},$$

де $J_p(0,0) = 0_p$, $J_q(0,0) = 0_q$.

Покладаючи $x(t, \varepsilon) = Q(t, \varepsilon)y(t, \varepsilon)$ у системі (3), дістаємо

$$\varepsilon H(t, \varepsilon) \frac{dy}{dt} = C(t, \varepsilon)y, \quad (5)$$

де $C(t, \varepsilon) = \Omega(t, \varepsilon) - \varepsilon H(t, \varepsilon)Q^{-1}(t, \varepsilon)Q'(t, \varepsilon)$. Згідно з [12] формальні розв'язки системи (5) шукаємо у вигляді

$$y_i(t, \varepsilon) = u_i(t, \varepsilon) \exp\left(\frac{1}{\varepsilon} \int_{k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}}^t \lambda_i(t, \varepsilon) dt\right), \quad i = \overline{1, n}, \quad (6)$$

де $u_i(t, \varepsilon)$ — n -вимірний вектор, а $\lambda_i(t, \varepsilon)$ — скалярна функція, причому

$$u_i(t, \varepsilon) = \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k u_i^{(k)}(t), \quad \lambda_i(t, \varepsilon) = \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k \lambda_i^{(k)}(t), \quad i = \overline{1, n}.$$

Підставимо (6) у систему (5):

$$H(t, \varepsilon)u_i(t, \varepsilon)\lambda_i(t, \varepsilon) + \varepsilon H(t, \varepsilon)u_i'(t, \varepsilon) = C(t, \varepsilon)u_i(t, \varepsilon). \quad (7)$$

Вважаючи, що

$$H(t, \varepsilon) = \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k H_k(t), \quad C(t, \varepsilon) = \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k C_k(t),$$

у рівності (7) зрівнюємо коефіцієнти при однакових степенях k , $k = \overline{1, m}$, параметра ε :

$$\left(C_0(t) - \lambda_i^{(0)}(t)H_0(t)\right)u_i^{(0)}(t) = 0, \quad (8)$$

$$\left(C_0(t) - \lambda_i^{(0)}(t)H_0(t)\right)u_i^{(k)}(t) = d_i^{(k)}(t), \quad k \in N; \quad (9)$$

тут

$$d_i^{(k)}(t) = \sum_{s=0}^{k-1} H_s(t) \left(u_i^{(k-s-1)}(t)\right)' - \sum_{s=1}^k C_s(t)u_i^{(k-s)}(t) +$$

$$+ \sum_{s=1}^k \sum_{j=0}^s H_s(t) u_i^{(j)}(t) \lambda_i^{(k-s-j)}(t) + H_0(t) \sum_{s=0}^{k-1} u_i^{(s)}(t) \lambda_i^{(k-s)}(t).$$

Запишемо рівняння (8) таким чином:

$$\left(E_q - \lambda_i^{(0)}(t) J_q(t, 0) \right) u_{i1}^{(0)}(t) = 0, \quad (10)$$

$$\left(J_p(t, 0) - \lambda_i^{(0)}(t) E_p \right) u_{i2}^{(0)}(t) = 0, \quad (11)$$

де $u_{i1}^{(0)}(t)$ — q -вимірний вектор, що містить q перших компонент вектора $u_i^{(0)}(t)$, $u_{i2}^{(0)}(t)$ — p -вимірний вектор, що містить решту компонент $u_i^{(0)}(t)$.

2. Припустимо, що

$$\lim_{t \rightarrow 0} \frac{\det J_p(t, 0)}{t^p} \neq 0, \quad \lim_{t \rightarrow 0} \frac{\det J_q(t, 0)}{t^q} \neq 0$$

Враховуючи достатню гладкість елементів $J_q(t, 0)$, вважаємо $J_q(t, 0) = t \tilde{J}_q(t, 0)$. Тоді згідно з умовою $2 \det \tilde{J}_q(0, 0) \neq 0$. Характеристичні рівняння

$$\det(J_q(t, 0) - \eta E_q) = 0$$

і

$$\det(\tilde{J}_q(t, 0) - w E_q) = 0, \quad \eta = tw, \quad (12)$$

на множині $(0; T]$ рівносильні.

Перепишемо рівняння (12) у вигляді

$$w^q - \gamma_1(t) w^{q-1} - \dots - \gamma_{q-1}(t) w - \gamma_q(t) = 0.$$

Тут $\gamma_q(t) = \det \tilde{J}_q(t, 0)$.

3. Нехай корені ζ_i , $i = \overline{1, q}$, рівняння

$$\zeta^q - \gamma_1(0) \zeta^{q-1} - \dots - \gamma_{q-1}(0) \zeta - \gamma_q(0) = 0$$

задовольняють умови:

а) $\zeta_i \neq \zeta_j$, $i \neq j$, $i, j = \overline{1, q}$;

б) $\operatorname{Re} \zeta_i < 0$, $i = \overline{1, q}$.

Тоді для коренів рівняння (12) мають місце асимптотичні формули [32]

$$w_i(t) = \zeta_j + O\left(t^{\frac{1}{q}}\right), \quad t \rightarrow 0+, \quad i = \overline{1, q}.$$

У рівнянні (10) покладемо

$$u_{i1}^{(0)}(t) = T_q(t) p_{i1}^{(0)}(t),$$

де

$$T_q^{-1}(t) \tilde{J}_q(t, 0) T_q(t) = W_q(t) \equiv \operatorname{diag} \{w_1(t), w_2(t), \dots, w_q(t)\}.$$

Маємо

$$\left(E_q - t\lambda_i^{(0)}(t)W_q(t)\right)p_{i1}^{(0)}(t) = 0.$$

Отже,

$$\lambda_i^{(0)}(t) = \frac{1}{tw_i(t)},$$

$$\left\{p_{i1}^{(0)}(t)\right\}_i = 1, \quad \left\{p_{i1}^{(0)}(t)\right\}_j = 0, \quad t \in \left[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2\right], \quad t_2 \leq t_1, \quad i \neq j, \quad i, j = \overline{1, q},$$

де $\left\{p_{i1}^{(0)}(t)\right\}_j$ — j -та компонента вектора $p_{i1}^{(0)}(t)$.

Як і раніше, вважатимемо, що $J_p(t, 0) = t\tilde{J}_p(t, 0)$.

4. Припустимо, що корені ζ_i , $i = \overline{q+1, n}$, рівняння

$$\det\left(\tilde{J}_p(0, 0) - \zeta E_p\right) = 0$$

задовольняють умови:

а) $\zeta_i \neq \zeta_j$, $i \neq j$, $i, j = \overline{q+1, n}$;

б) $\operatorname{Re} \zeta_i < 0$, $i = \overline{q+1, n}$.

Тоді для власних значень матриці $\tilde{J}_p(t, 0)$ мають місце асимптотичні формули

$$w_i(t) = \zeta_j + O\left(t^{\frac{1}{p}}\right), \quad t \rightarrow 0+, \quad i = \overline{q+1, n}.$$

Покладаючи у рівнянні (11)

$$u_{i2}^{(0)}(t) = T_p(t)p_{i2}^{(0)}(t),$$

де

$$T_p^{-1}(t)\tilde{J}_p(t, 0)T_p(t) = W_p(t) \equiv \operatorname{diag}\{w_{q+1}(t), w_{q+2}(t), \dots, w_n(t)\},$$

дістаємо

$$\left(tW_p(t) - \lambda_i^{(0)}(t)E_p\right)p_{i2}^{(0)}(t) = 0,$$

звідки

$$\lambda_i^{(0)}(t) = tw_i(t),$$

$$\left\{p_{i2}^{(0)}(t)\right\}_i = 1, \quad \left\{p_{i2}^{(0)}(t)\right\}_j = 0, \quad t \in \left[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2\right], \quad i \neq j, \quad i, j = \overline{q+1, n}.$$

Нехай

$$p_{i1}^{(0)}(t) = 0, \quad t \in \left[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2\right], \quad i = \overline{q+1, n},$$

$$p_{i2}^{(0)}(t) = 0, \quad t \in \left[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2\right], \quad i = \overline{1, q}.$$

Запишемо систему (9) при $k = 1$ таким чином:

$$\left(E_q - \lambda_i^{(0)}(t)J_q(t, 0)\right) u_{i1}^{(1)}(t) = d_{i1}^{(1)}(t), \quad (13)$$

$$\left(J_p(t, 0) - \lambda_i^{(0)}(t)E_p\right) u_{i2}^{(1)}(t) = d_{i2}^{(1)}(t), \quad (14)$$

де $u_{i1}^{(1)}(t)$, $d_{i1}^{(1)}(t)$ — q -вимірні вектори, що містять q перших компонент векторів $u_i^{(1)}(t)$, $d_i^{(1)}(t)$ відповідно; $u_{i2}^{(1)}(t)$, $d_{i2}^{(1)}(t)$ — p -вимірні вектори, що містять решту компонент векторів $u_i^{(1)}(t)$, $d_i^{(1)}(t)$.

Покладаючи $u_{i1}^{(1)}(t) = T_q(t)p_{i1}^{(1)}(t)$ і $u_{i2}^{(1)}(t) = T_p(t)p_{i2}^{(1)}(t)$ у рівняннях (13), (14), одержуємо

$$\left(E_q - t\lambda_i^{(0)}(t)W_q(t)\right) p_{i1}^{(1)}(t) = h_{i1}^{(1)}(t),$$

$$\left(tW_p(t) - \lambda_i^{(0)}(t)E_p\right) p_{i2}^{(1)}(t) = h_{i2}^{(1)}(t),$$

де

$$h_{i1}^{(1)}(t) = T_q^{-1}(t)d_{i1}^{(1)}(t) \equiv tW_q(t)T_q^{-1}(t)T_q'(t)p_{i1}^{(0)} - T_q^{-1}(t)C_{11}(t)T_q(t)p_{i1}^{(0)} + \\ + T_q^{-1}(t)H_{11}(t)T_q(t)p_{i1}^{(0)}\lambda_i^{(0)}(t) + tW_q(t)p_{i1}^{(0)}\lambda_i^{(1)}(t),$$

$$h_{i2}^{(1)}(t) = T_p^{-1}(t)d_{i2}^{(1)}(t) \equiv T_p^{-1}(t)T_p'(t)p_{i2}^{(0)} - T_p^{-1}(t)C_{22}(t)T_p(t)p_{i2}^{(0)} + \\ + T_p^{-1}(t)H_{22}(t)T_p(t)p_{i2}^{(0)}\lambda_i^{(0)}(t) + p_{i2}^{(0)}\lambda_i^{(1)}(t),$$

$$C_1(t) = \begin{pmatrix} C_{11}(t) & C_{12}(t) \\ C_{21}(t) & C_{22}(t) \end{pmatrix}, \quad H_1(t) = \text{diag} \{H_{11}(t), H_{22}(t)\},$$

$C_{11}(t)$, $H_{11}(t)$ — квадратні матриці порядку q .

Тоді

$$\lambda_i^{(1)}(t) = -\frac{\left\{f_{i1}^{(1)}(t)\right\}_i}{tw_i(t)}, \quad \left\{p_{i1}^{(1)}(t)\right\}_i = 0, \quad t \in \left[k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2\right],$$

$$\left\{p_{i1}^{(1)}(t)\right\}_j = \frac{\left\{h_{i1}^{(1)}(t)\right\}_j w_i(t)}{w_i(t) - w_j(t)}, \quad i \neq j, \quad i, j = \overline{1, q},$$

$$p_{i2}^{(1)}(t) = \left(tW_p(t) - \lambda_i^{(0)}(t)E_p\right)^{-1} h_{i2}^{(1)}(t), \quad i = \overline{1, q},$$

де

$$f_{i1}^{(1)}(t) = tW_q(t)T_q^{-1}(t)T_q'(t)p_{i1}^{(0)} - \\ - T_q^{-1}(t)C_{11}(t)T_q(t)p_{i1}^{(0)} + T_q^{-1}(t)H_{11}(t)T_q(t)p_{i1}^{(0)}\lambda_i^{(0)}(t),$$

$$\lambda_i^{(1)}(t) = - \left\{ f_{i2}^{(1)}(t) \right\}_i, \quad \left\{ p_{i2}^{(1)}(t) \right\}_i = 0, \quad t \in \left[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2 \right],$$

$$\left\{ p_{i2}^{(1)}(t) \right\}_j = \frac{\left\{ h_{i2}^{(1)}(t) \right\}_j}{t(w_j(t) - w_i(t))}, \quad i \neq j, \quad i, j = \overline{q+1, n},$$

$$p_{i1}^{(1)}(t) = \left(E_q - t \lambda_i^{(0)}(t) W_q(t) \right)^{-1} h_{i1}^{(1)}(t), \quad i = \overline{q+1, n},$$

$$f_{i2}^{(1)}(t) = T_p^{-1}(t) T_p'(t) p_{i2}^{(0)} - T_p^{-1}(t) C_{22}(t) T_p(t) p_{i2}^{(0)} + T_p^{-1}(t) H_{22}(t) T_p(t) p_{i2}^{(0)} \lambda_i^{(0)}(t).$$

Аналогічно знаходимо вектори $u_i^{(k)}(t)$, $i = \overline{1, n}$, $k \geq 2$, та функції $\lambda_i^{(k)}(t)$, $i = \overline{1, n}$, $k \geq 2$.

За побудовою

$$u_i^{(k)}(t) = O(t^{-k}), \quad \lambda_i^{(k)}(t) = O(t^{-k-1}), \quad i = \overline{1, q},$$

$$u_i^{(k)}(t) = O(t^{-2k+1}), \quad \lambda_i^{(k)}(t) = O(t^{-2k+2}), \quad i = \overline{q+1, n},$$

$k \in N$, $t \in [k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2]$.

Покажемо, що побудовані формальні розв'язки (6) системи (5) мають асимптотичний характер. Для цього позначимо

$$y_{mi}(t, \varepsilon) = u_{mi}(t, \varepsilon) \exp \left(\frac{1}{\varepsilon} \int_{k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}}^t \lambda_{mi}(t, \varepsilon) dt \right), \quad i = \overline{1, n}, \tag{15}$$

де

$$u_{mi}(t, \varepsilon) = \sum_{k=0}^m \varepsilon^k u_i^{(k)}(t), \quad \lambda_{mi}(t, \varepsilon) = \sum_{k=0}^m \varepsilon^k \lambda_i^{(k)}(t), \quad i = \overline{1, n}.$$

При підстановці вектор-функції (15) до системи (5) отримуємо нев'язку

$$f_i(t, \varepsilon) = O(\varepsilon^{m+1} t^{-\sigma(m)}), \quad \sigma(m) = \begin{cases} m+2, & i = \overline{1, q}, \\ 2m, & i = \overline{q+1, n}, \end{cases}$$

$t \in [k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2]$, $\varepsilon \rightarrow 0+$.

У системі (5) покладемо

$$y_i(t, \varepsilon) = z_i(t, \varepsilon) + y_{mi}(t, \varepsilon),$$

де $z_i(t, \varepsilon)$ — нова невідома вектор-функція. Маємо

$$\varepsilon H(t, \varepsilon) \frac{dz_i}{dt} = C(t, \varepsilon) z_i + f_i(t, \varepsilon). \tag{16}$$

Оскільки

$$J_q^{-1}(t, \varepsilon) = \frac{1}{t} \tilde{J}_q^{-1}(t, 0) (E_q + D(t, \varepsilon)),$$

де $D(t, \varepsilon) = O(\varepsilon t^{-1})$, $t \in [k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2]$, $\varepsilon \rightarrow 0+$, то система (16) рівносильна системі

$$\varepsilon \frac{dz_i}{dt} = (G(t, \varepsilon) + L(t, \varepsilon))z_i + g_i(t, \varepsilon), \quad (17)$$

де

$$G(t, \varepsilon) = \begin{pmatrix} \frac{1}{t} \tilde{J}_q^{-1}(0, 0) & 0 \\ 0 & t \tilde{J}_p(0, 0) \end{pmatrix},$$

$$L(t, \varepsilon) = \begin{pmatrix} \frac{1}{t} \left(\tilde{J}_q^{-1}(t, 0) - \tilde{J}_q^{-1}(0, 0) + \tilde{J}_q^{-1}(t, 0)D(t, \varepsilon) \right) & 0 \\ 0 & J_p(t, \varepsilon) - t \tilde{J}_p(0, 0) \end{pmatrix} -$$

$$- \varepsilon Q^{-1}(t, \varepsilon)Q'(t, \varepsilon), \quad g_i(t, \varepsilon) = H^{-1}(t, \varepsilon)f_i(t, \varepsilon).$$

Нехай

$$L(t, \varepsilon) = \begin{pmatrix} L_{11}(t, \varepsilon) & L_{12}(t, \varepsilon) \\ L_{21}(t, \varepsilon) & L_{22}(t, \varepsilon) \end{pmatrix},$$

$L_{11}(t, \varepsilon)$ — квадратна матриця порядку q . За побудовою

$$L_{11}(t, \varepsilon) = O(1), \quad L_{12}(t, \varepsilon) = O(\varepsilon),$$

$$L_{21}(t, \varepsilon) = O(\varepsilon), \quad L_{22}(t, \varepsilon) = O(\varepsilon + t^2), \quad t \in [k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2], \quad \varepsilon \rightarrow 0+.$$

Еквівалентна до системи (17) система інтегральних рівнянь із початковою умовою

$$z_i(k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}, \varepsilon) = 0$$

має вигляд

$$z_{i1}(t, \varepsilon) = \frac{1}{\varepsilon} \int_{k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}}^t \exp\left(\frac{1}{\varepsilon} \tilde{J}_q^{-1}(0, 0) \ln \frac{t}{s}\right) (L_{11}(s, \varepsilon)z_{i1} + L_{12}(s, \varepsilon)z_{i2} + g_{i1}(s, \varepsilon)) ds, \quad (18)$$

$$z_{i2}(t, \varepsilon) = \frac{1}{\varepsilon} \int_{k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}}^t \exp\left(\frac{1}{2\varepsilon} \tilde{J}_p(0, 0) (t^2 - s^2)\right) (L_{21}(s, \varepsilon)z_{i1} + L_{22}(s, \varepsilon)z_{i2} + g_{i2}(s, \varepsilon)) ds, \quad (19)$$

де розмірності векторів $z_{i1}(t, \varepsilon)$ і $z_{i2}(t, \varepsilon)$ відповідно дорівнюють q та p .

Не обмежуючи загальності, вважаємо $\tilde{J}_q^{-1}(0, 0)$ і $\tilde{J}_p(0, 0)$ діагональними матрицями. Оскільки

$$e^{\frac{\operatorname{Re} \zeta_j}{2\varepsilon} (t^2 - s^2)} \leq e^{\frac{\operatorname{Re} \zeta_j}{2\varepsilon} (t - s)}, \quad k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}} \leq s \leq t, \quad j = \overline{q+1, n},$$

і функція $\varphi(s) = e^{-\frac{\operatorname{Re} \zeta_j}{2\varepsilon} s} s^{-\sigma(m)+k}$, $k \in \mathbb{R}$, для фіксованих значень m , k на відрізку $[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_2]$ є зростаючою, то

$$\int_{k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}}^t e^{\frac{\operatorname{Re} \zeta_j}{2\varepsilon} (t^2 - s^2)} s^{-\sigma(m)+k} ds \leq \frac{2\varepsilon}{|\operatorname{Re} \zeta_j|} t^{-\sigma(m)+k} (1 + \sigma(m) - k), \quad j = \overline{q+1, n}.$$

Тоді з оцінок для елементів матриці $L(t, \varepsilon)$ і компонент вектора $g_i(t, \varepsilon)$ випливає, що для достатньо малої сталої t_3 , $t_3 \leq t_2$, оператор, визначений за допомогою (18), (19), відображає множину

$$\bar{P} = \left\{ z_i(t, \varepsilon) \in C\left([k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_3] \times [0; \varepsilon_0]\right) : \|z_i(t, \varepsilon)\| \leq c \varepsilon^m t^{-\sigma(m)+1} \right\},$$

у себе і є оператором стиску. Отже, система (18), (19) на множині $\bar{P}$ має єдиний розв'язок $z_i = z_i(t, \varepsilon)$.

За побудовою вектори $y_i(t, \varepsilon)$, $i = \overline{1, n}$, лінійно незалежні на відрізку $[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_3]$.

Теорема 1. Нехай $A(t, \varepsilon)$, $B(t, \varepsilon) \in C^{m+1}(\bar{K})$, де $\bar{K} = \{(t, \varepsilon) : 0 \leq t \leq T, 0 \leq \varepsilon \leq \varepsilon_0\}$, і виконуються умови **1–4**. Тоді існує таке ε_1 , $\varepsilon_1 \leq \varepsilon_0$, що система (3) на відрізку $[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_0]$, $t_0 \leq T$, має n лінійно незалежних розв'язків $x_i = x_i(t, \varepsilon)$, для яких

$$\|x_i(t, \varepsilon) - x_{mi}(t, \varepsilon)\| \leq c \varepsilon^m t^{-\sigma(m)+1}, \quad t \in [k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}, t_0],$$

де $x_{mi}(t, \varepsilon) = Q(t, \varepsilon)y_{mi}(t, \varepsilon)$.

3. Внутрішнє розвинення. Розв'язок системи (5) шукатимемо на відрізку $[0; k'_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}]$, $k'_0 > k_0$.

Зробимо заміну $\tau = \frac{t}{\varepsilon}$. Тоді система (5) набуде вигляду

$$H(\varepsilon\tau, \varepsilon) \frac{dy}{d\tau} = C(\varepsilon\tau, \varepsilon)y, \quad (20)$$

де

$$\begin{aligned} H(\varepsilon\tau, \varepsilon) &= H(0, 0) + \varepsilon \left(\tau \frac{\partial H(0, 0)}{\partial t} + \frac{\partial H(0, 0)}{\partial \varepsilon} \right) + \\ &+ \sum_{k \geq 2} \varepsilon^k \sum_{i=0}^k \frac{1}{i!(k-i)!} \frac{\partial^k H(0, 0)}{\partial t^{k-i} \partial \varepsilon^i} \tau^{k-i} \equiv \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k H_k(\tau), \\ C(\varepsilon\tau, \varepsilon) &= \Omega(0, 0) + \sum_{k \geq 1} \varepsilon^k \sum_{i=0}^k \frac{1}{i!(k-i)!} \frac{\partial^k C(0, 0)}{\partial t^{k-i} \partial \varepsilon^i} \tau^{k-i} \equiv \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k C_k(\tau). \end{aligned}$$

Формальний матричний розв'язок системи (20) шукаємо у вигляді

$$Y(\tau, \varepsilon) = \sum_{k \geq 0} \varepsilon^k Y_k(\tau). \quad (21)$$

Підставляючи (21) у систему (20), зрівнюємо коефіцієнти при однакових степенях параметра ε :

$$\begin{aligned} H(0, 0)Y'_0 &= \Omega(0, 0)Y_0, \\ H(0, 0)Y'_k &= \Omega(0, 0)Y_k + D_k(\tau), \end{aligned}$$

де

$$D_k(\tau) = \sum_{s=1}^k (C_s(\tau)Y_{k-s}(\tau) - H_s(\tau)Y'_{k-s}(\tau)).$$

Позначимо через

$$Y_k(\tau) = \begin{pmatrix} Y_{11}^{(k)}(\tau) & Y_{12}^{(k)}(\tau) \\ Y_{21}^{(k)}(\tau) & Y_{22}^{(k)}(\tau) \end{pmatrix}, \quad C_k(\tau) = \begin{pmatrix} C_{11}^{(k)}(\tau) & C_{12}^{(k)}(\tau) \\ C_{21}^{(k)}(\tau) & C_{22}^{(k)}(\tau) \end{pmatrix},$$

$$H_k(\tau) = \begin{pmatrix} H_{11}^{(k)}(\tau) & H_{12}^{(k)}(\tau) \\ H_{21}^{(k)}(\tau) & H_{22}^{(k)}(\tau) \end{pmatrix}, \quad D_k(\tau) = \begin{pmatrix} D_{11}^{(k)}(\tau) & D_{12}^{(k)}(\tau) \\ D_{21}^{(k)}(\tau) & D_{22}^{(k)}(\tau) \end{pmatrix},$$

де $Y_{11}^{(k)}(\tau)$, $C_{11}^{(k)}(\tau)$, $H_{11}^{(k)}(\tau)$ та $D_{11}^{(k)}(\tau)$ — квадратні матриці порядку q . Тоді

$$Y_0(\tau) = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ K_{21} & E_p \end{pmatrix},$$

прямокутна матриця K_{21} зі сталими елементами розмірів $p \times q$ визначається далі.

Враховуючи, що $C_{12}^{(1)}(\tau) \equiv 0$, $\tau \in [0; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}]$, дістаємо

$$Y_1(\tau) = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ \left(\int_0^\tau C_{22}^{(1)}(\tau) d\tau + E_p \right) K_{21} & \int_0^\tau C_{22}^{(1)}(\tau) d\tau \end{pmatrix},$$

$$Y_k(\tau) = \begin{pmatrix} -D_{11}^{(k)}(\tau) & -D_{12}^{(k)}(\tau) \\ \int_0^\tau D_{21}^{(k)}(\tau) d\tau & \int_0^\tau D_{22}^{(k)}(\tau) d\tau \end{pmatrix}, \quad k \geq 2.$$

За побудовою

$$Y_k(\tau) = \begin{pmatrix} O(1) & O(1) \\ O(\tau) & O(\tau) \end{pmatrix}, \quad \tau \in [0; 1],$$

$$Y_k(\tau) = \begin{pmatrix} O(\tau^{2(k-1)}) & O(\tau^{2(k-1)}) \\ O(\tau^{2k}) & O(\tau^{2k}) \end{pmatrix}, \quad \tau \in [1; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}], \quad k \geq 2.$$

Доведемо асимптотичний характер формального розв'язку (21) системи (20). Для цього в системі (20) покладемо

$$y_i(\tau, \varepsilon) = r_i(\tau, \varepsilon) + y_{mi}(\tau, \varepsilon), \quad y_{mi}(\tau, \varepsilon) = \sum_{k=0}^m \varepsilon^k y_{ki}(\tau),$$

де $y_{ki}(\tau)$, $i = \overline{1, n}$, — стовпці матриці $Y_k(\tau)$, а $r_i(\tau, \varepsilon)$ — нова невідома вектор-функція. Маємо

$$H(\varepsilon\tau, \varepsilon) \frac{dr_i}{d\tau} = C(\varepsilon\tau, \varepsilon)r_i + f_i(\tau, \varepsilon), \quad (22)$$

де $f_i(\tau, \varepsilon) = C(\varepsilon\tau, \varepsilon)y_{mi}(\tau, \varepsilon) - H(\varepsilon\tau, \varepsilon) \frac{dy_{mi}(\tau, \varepsilon)}{d\tau}$ і

$$f_i(\tau, \varepsilon) = \begin{cases} O(\varepsilon^{m+1}), & \tau \in [0; 1], \\ O(\varepsilon^{m+1} \tau^{2m+1}), & \tau \in [1; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}], \quad \varepsilon \rightarrow 0+. \end{cases}$$

Нехай

$$\Psi_1 = \left(\frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1}, \quad \Psi_2 = \left(\frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} \right)^{-1}.$$

Позначимо через ψ_{ij} власні значення матриці Ψ_i , $i = 1, 2$.

5. Припустимо, що $\psi_{1j} \neq \psi_{1k}$, $j \neq k$, $j, k \in \overline{1, q}$, причому $\operatorname{Re} \psi_{1j} < 0$, $j \in \overline{1, q}$.
Значимо, що за побудовою $\psi_{2j} = \frac{1}{\zeta_j}$, $j \in \overline{1, q}$.

Тоді з умов **3**, **5** випливає існування таких τ_1, τ_2 , $\tau_1 < 1 < \tau_2$, що

$$\left(\tau \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} = \left(\frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} + G_1(\tau), \quad \tau \in [0; \tau_1],$$

$$\left(\tau \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} = \frac{1}{\tau} \left(\frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} \right)^{-1} + G_2(\tau), \quad \tau \in [\tau_2; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}].$$

де $\|G_1(\tau)\| \leq k\tau$, $\tau \in [0; \tau_1]$, $\|G_2(\tau)\| \leq \frac{k}{\tau^2}$, $\tau \in [\tau_2; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}]$.

Нехай

$$\Psi_3(\tau) = \left(\tau \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1}.$$

6. Припустимо, що $\psi_{3j}(\tau) \neq \psi_{3k}(\tau)$, $\tau \in [\tilde{\tau}_1; \tilde{\tau}_2]$, $\tilde{\tau}_1 < \tau_1$, $\tilde{\tau}_2 > \tau_2$, $j \neq k$, $j, k \in \overline{1, q}$, причому $\operatorname{Re} \psi_{3j}(\tau) < 0$, $\tau \in [\tilde{\tau}_1; \tilde{\tau}_2]$, $j \in \overline{1, q}$, де $\psi_{3j}(\tau)$ — власні значення матриці $\Psi_3(\tau)$.

Отже, остаточно

$$\begin{aligned} & \left(\tau \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} = \\ & = \begin{cases} \left(\frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} + O(\tau), & \tau \in [0; \tau_1], \\ \left(\tau \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1}, & \tau \in [\tilde{\tau}_1; \tilde{\tau}_2], \\ \frac{1}{\tau} \left(\frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} \right)^{-1} + O(\tau^{-2}), & \tau \in [\tau_2; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}]. \end{cases} \end{aligned}$$

А тому

$$H^{-1}(\varepsilon\tau, \varepsilon) = \begin{pmatrix} \frac{1}{\varepsilon} \left(\tau \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} + O(1) & 0 \\ 0 & E_p \end{pmatrix}.$$

Враховуючи неособливість матриці $H(\varepsilon\tau, \varepsilon)$, запишемо систему (22) у вигляді

$$\frac{dr_i}{d\tau} = (\Psi(\tau, \varepsilon) + L(\tau, \varepsilon)) r_i + g_i(\tau, \varepsilon), \quad (23)$$

де

$$\Psi(\tau, \varepsilon) = \Phi(\tau, \varepsilon)\Omega(0,0), \quad \Phi(\tau, \varepsilon) = \begin{pmatrix} \frac{1}{\varepsilon} \left(\tau \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0,0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} & 0 \\ 0 & E_p \end{pmatrix},$$

$$L(\tau, \varepsilon) = (H^{-1}(\varepsilon\tau, \varepsilon) - \Phi(\tau, \varepsilon)) \Omega(0, 0) + H^{-1}(\varepsilon\tau, \varepsilon) \sum_{k \geq 1} \varepsilon^k C_k(\tau),$$

$$g_i(\tau, \varepsilon) = H^{-1}(\varepsilon\tau, \varepsilon) f_i(\tau, \varepsilon).$$

Нехай

$$L(\tau, \varepsilon) = \begin{pmatrix} L_{11}(\tau, \varepsilon) & L_{12}(\tau, \varepsilon) \\ L_{21}(\tau, \varepsilon) & L_{22}(\tau, \varepsilon) \end{pmatrix},$$

де $L_{11}(\tau, \varepsilon)$ — квадратна матриця порядку q . Тоді за побудовою

$$L_{1j}(\tau, \varepsilon) = O(1), \quad j = 1, 2,$$

$$L_{2j}(\tau, \varepsilon) = O(\varepsilon), \quad j = 1, 2, \quad \tau \in \left[0; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}\right], \quad \varepsilon \rightarrow 0+.$$

Розглянемо систему (23) окремо на відрізках $[0; \tau_1]$, $[\tilde{\tau}_1, \tilde{\tau}_2]$ та $[\tau_2; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}]$. Отже, нехай $\tau \in [0; \tau_1]$. Еквівалентна система інтегральних рівнянь до системи (23) з початковою умовою

$$r_i(0, \varepsilon) = 0$$

має вигляд

$$r_{i1}(\tau, \varepsilon) = \int_0^\tau \exp\left(\frac{1}{\varepsilon} \Psi_1(\tau - s)\right) \times \\ \times \left(\left(\frac{1}{\varepsilon} G_1(s) + L_{11}(s, \varepsilon) \right) r_{i1} + L_{12}(s, \varepsilon) r_{i2} + g_{i1}(s, \varepsilon) \right) ds, \quad (24)$$

$$r_{i2}(\tau, \varepsilon) = \int_0^\tau (L_{21}(s, \varepsilon) r_{i1} + L_{22}(s, \varepsilon) r_{i2} + g_{i2}(s, \varepsilon)) ds, \quad (25)$$

де вектори $r_{i1}(\tau, \varepsilon)$ і $g_{i1}(\tau, \varepsilon)$ містять відповідно q перших компонент векторів $r_i(\tau, \varepsilon)$ і $g_i(\tau, \varepsilon)$.

Не обмежуючи загальності, вважаємо, що Ψ_1 — діагональна матриця. Тоді для достатньо малих τ_1 оператор, визначений за допомогою (24), (25), відображає множину $\bar{P}_1$, $\bar{P}_1 = \{r_i(\tau, \varepsilon) \in C([0; \tau_1] \times [0; \varepsilon_0]) : \|r_i(\tau, \varepsilon)\| \leq c\varepsilon^m\}$, у себе і є оператором стиску. Таким чином, система (24), (25) на множині $\bar{P}_1$ має єдиний розв'язок $r_i = r_i(\tau, \varepsilon)$.

Припустимо, що $\tau \in [\tilde{\tau}_1; \tilde{\tau}_2]$. З умови **б** випливає існування такої неособливої достатньо гладкої матриці $V_q(\tau)$, що

$$V_q^{-1}(\tau) \left(\tau \frac{\partial J_q(0, 0)}{\partial t} + \frac{\partial J_q(0, 0)}{\partial \varepsilon} \right)^{-1} V_q(\tau) = \Theta_q(\tau) \equiv \{\psi_{31}(\tau), \psi_{32}(\tau), \dots, \psi_{3q}(\tau)\}.$$

Покладаючи у системі (23)

$$r_i(\tau, \varepsilon) = V(\tau) u_i(\tau, \varepsilon), \quad V(\tau) = \begin{pmatrix} V_q(\tau) & 0 \\ 0 & E_p \end{pmatrix}, \quad (26)$$

дістаємо

$$\frac{du_i}{d\tau} = \left(\begin{pmatrix} \frac{1}{\varepsilon} \Theta_q(\tau) & 0 \\ 0 & 0_p \end{pmatrix} + M(\tau, \varepsilon) \right) u_i + h_i(\tau, \varepsilon), \quad (27)$$

де

$$M(\tau, \varepsilon) = V^{-1}(\tau)L(\tau, \varepsilon)V(\tau) - V^{-1}(\tau)V'(\tau), \quad h_i(\tau, \varepsilon) = V^{-1}(\tau)g_i(\tau, \varepsilon).$$

Позначимо через $\tilde{u}_i(\varepsilon) = V^{-1}(\tilde{\tau}_1)r_i(\tilde{\tau}_1, \varepsilon)$, $r_i(\tilde{\tau}_1, \varepsilon)$ визначається за формулами (24), (25). Тоді система інтегральних рівнянь, еквівалентна до системи (27) з початковою умовою

$$u_i(\tilde{\tau}_1, \varepsilon) = \tilde{u}_i(\varepsilon),$$

має вигляд

$$u_{i1}(\tau, \varepsilon) = \exp \left(\frac{1}{\varepsilon} \int_{\tilde{\tau}_1}^{\tau} \Theta_q(v) dv \right) \tilde{u}_{i1}(\varepsilon) + \int_{\tilde{\tau}_1}^{\tau} \exp \left(\frac{1}{\varepsilon} \int_s^{\tau} \Theta_q(v) dv \right) \times \\ \times (M_{11}(s, \varepsilon)u_{i1} + M_{12}(s, \varepsilon)u_{i2} + h_{i1}(s, \varepsilon)) ds, \quad (28)$$

$$u_{i2}(\tau, \varepsilon) = \tilde{u}_{i2}(\varepsilon) + \int_{\tilde{\tau}_1}^{\tau} (M_{21}(s, \varepsilon)u_{i1} + M_{22}(s, \varepsilon)u_{i2} + h_{i2}(s, \varepsilon)) ds. \quad (29)$$

Оператор, визначений за допомогою (28), (29), для достатньо великих c відображає множину

$$\bar{P}_2 = \{r_i(\tau, \varepsilon) \in C([\tilde{\tau}_1, \tilde{\tau}_2] \times [0; \varepsilon_0]) : \|r_i(\tau, \varepsilon)\| \leq c\varepsilon^m\}$$

у себе і є оператором стиску. А тому система (28), (29) на множині $\bar{P}_2$ має єдиний розв'язок $r_i = r_i(\tau, \varepsilon)$.

Таким чином, на відрізках $[0; \tau_1]$ та $[\tilde{\tau}_1; \tilde{\tau}_2]$ доведено існування та єдиність розв'язків відповідних початкових задач. Отже, на відрізку $[\tilde{\tau}_1; \tau_1] = [0; \tau_1] \cap [\tilde{\tau}_1; \tilde{\tau}_2]$ зазначені розв'язки збігаються.

Нехай тепер $\tau \in [\tau_2; k'_0\varepsilon^{-\frac{1}{2}}]$. Позначимо $\tilde{z}_i(\varepsilon) = r_i(\tau_2, \varepsilon)$, де $r_i(\tau_2, \varepsilon)$ визначається за формулами (26), (28), (29). Тоді система інтегральних рівнянь, еквівалентна до системи (23) з початковою умовою

$$r_i(\tau_2, \varepsilon) = \tilde{z}_i(\varepsilon),$$

має вигляд

$$r_{i1}(\tau, \varepsilon) = \exp \left(\frac{1}{\varepsilon} \Psi_2 \ln \frac{\tau}{\tau_2} \right) \tilde{z}_{i1}(\varepsilon) + \int_{\tau_2}^{\tau} \exp \left(\frac{1}{\varepsilon} \Psi_2 \ln \frac{\tau}{s} \right) \times \\ \times \left(\left(\frac{1}{\varepsilon} G_2(s) + L_{11}(s, \varepsilon) \right) r_{i1} + L_{12}(s, \varepsilon)r_{i2} + g_{i1}(s, \varepsilon) \right) ds, \quad (30)$$

$$r_{i2}(\tau, \varepsilon) = \tilde{z}_{i2}(\varepsilon) + \int_{\tau_2}^{\tau} (L_{21}(s, \varepsilon)r_{i1} + L_{22}(s, \varepsilon)r_{i2} + g_{i2}(s, \varepsilon))ds. \quad (31)$$

Як і раніше вважатимемо, що матриця Ψ_2 діагональна. Тоді для достатньо великих τ_2 оператор, визначений за допомогою (30), (31), відображає множину

$$\bar{P}_3 = \left\{ r_i(\tau, \varepsilon) \in C\left(\left[\tau_2; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}\right] \times [0; \varepsilon_0]\right) : \|r_i(\tau, \varepsilon)\| \leq c\varepsilon^m \tau^{2m} \right\},$$

у себе і є оператором стиску. Таким чином, система (30), (31) на множині $\bar{P}_3$ має єдиний розв'язок $r_i = r_i(\tau, \varepsilon)$.

За побудовою розв'язки початкових задач, визначені за формулами (28), (29) та (30), (31) на відрізку $[\tau_2; \tilde{\tau}_2] = [\tilde{\tau}_1; \tilde{\tau}_2] \cap \left[\tau_2; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}\right]$ збігаються.

7. Припустимо, що $\det(C_{12}^{(2)}(0)K_{21}) \neq 0$. Тоді для будь-якого фіксованого m , $m \geq 2$, вектор-функції $y_i(\tau, \varepsilon)$, $i = \overline{1, n}$, лінійно незалежні на відрізку $\left[0; k'_0 \varepsilon^{-\frac{1}{2}}\right]$. Справді, за побудовою

$$\det(Y_0(0) + \varepsilon Y_1(0) + \varepsilon^2 Y_2(0) + \dots + \varepsilon^m Y_m(0)) = \varepsilon^{3q} \det\left(C_{12}^{(2)}(0)K_{21} + O(\varepsilon)\right). \quad (32)$$

Нехай

$$Y_m(\tau, \varepsilon) = \sum_{k=0}^m \varepsilon^k Y_k(\tau),$$

а $R(\tau, \varepsilon)$ — матриця зі стовпцями $r_i(\tau, \varepsilon)$, $i = \overline{1, n}$. Оскільки стовпці матриці $Y_m(\tau, \varepsilon) + R(\tau, \varepsilon)$ є розв'язками системи (20) і згідно з (32)

$$\det(Y_m(0, \varepsilon) + R(0, \varepsilon)) \neq 0,$$

то $Y_m(\tau, \varepsilon) + R(\tau, \varepsilon)$ — фундаментальна матриця системи (20).

Теорема 2. Нехай $A(t, \varepsilon)$, $B(t, \varepsilon) \in C^{m+1}(\bar{K})$ і виконуються умови 1–3, 5–7. Тоді існує таке ε_1 , $\varepsilon_1 \leq \varepsilon_0$, що система (3) на відрізку $[0; k'_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}]$, $k'_0 > k_0$, для всіх $m \geq 2$ має n лінійно незалежних розв'язків $x_i = x_i(t, \varepsilon)$, причому

$$\|x_i(t, \varepsilon) - x_{mi}(t, \varepsilon)\| \leq c\varepsilon^{-m} t^{2m}, \quad t \in \left[0; k'_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}\right],$$

де $x_{mi}(t, \varepsilon) = Q(t, \varepsilon)y_{mi}(\tau, \varepsilon)$, $\tau = \frac{t}{\varepsilon}$.

4. Зрощування асимптотичних розвинень. Позначимо через $X_1(t, \varepsilon)$ та $X_2(t, \varepsilon)$ фундаментальні матриці системи (3) відповідно на відрізках $[k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}; t_0]$ та $[0; k'_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}]$. Тобто

$$X_1(t, \varepsilon) = Q(t, \varepsilon) \left(U_m(t, \varepsilon) \exp\left(\frac{1}{\varepsilon} \int_{k_0 \varepsilon^{\frac{1}{2}}}^t \Lambda_m(t, \varepsilon) dt\right) + Z(t, \varepsilon) \right),$$

$$X_2(t, \varepsilon) = Q(t, \varepsilon)(Y_m(\tau, \varepsilon) + R(\tau, \varepsilon)),$$

де матриці $U_m(t, \varepsilon)$, $Z(t, \varepsilon)$, $Y_m(\tau, \varepsilon)$ та $R(\tau, \varepsilon)$ складаються відповідно зі стовпців $u_{mi}(t, \varepsilon)$, $z_i(t, \varepsilon)$, $y_{mi}(\tau, \varepsilon)$ та $r_i(\tau, \varepsilon)$, $i = \overline{1, n}$, $\Lambda_m(t, \varepsilon) = \text{diag} \{ \lambda_{m1}(t, \varepsilon), \dots, \lambda_{mn}(t, \varepsilon) \}$.

Оскільки, за побудовою, $k'_0 > k_0$, то на відрізку $[k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}; k'_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}]$ побудовано дві фундаментальні матриці лінійної системи (3). А тому існує така стала матриця $S(\varepsilon)$, що

$$X_2(t, \varepsilon) = X_1(t, \varepsilon)S(\varepsilon), \quad t \in [k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}; k'_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}].$$

Для її визначення достатньо взяти деяке $t' \in [k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}; k'_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}]$ і покласти

$$S(\varepsilon) = X_1^{-1}(t', \varepsilon)X_2(t', \varepsilon).$$

Нехай, наприклад, $t' = k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}$. Тоді

$$S(\varepsilon) = U_m^{-1} \left(k_0\varepsilon^{\frac{1}{2}}, \varepsilon \right) \left(Y_m \left(k_0\varepsilon^{-\frac{1}{2}}, \varepsilon \right) + R \left(k_0\varepsilon^{-\frac{1}{2}}, \varepsilon \right) \right).$$

Зазначимо, що $S(\varepsilon) = O(1)$, $\varepsilon \rightarrow 0 +$.

Література

1. R. Gans, *Fortpflanzung des Lichts durch ein inhomogenes Medium*, Ann. Phys., **352**, № 14, 709–736 (1915).
2. R. E. Langer, *The asymptotic solutions of ordinary linear differential equations of the second order with special reference to a turning point*, Trans. Amer. Math. Soc., **67**, 461–490 (1949).
3. R. E. Langer, *Formal solutions and a related equation for a class of fourth order differential equations of a hydrodynamic type*, Trans. Amer. Math. Soc., **92**, № 3, 371–410 (1959).
4. W. Wasow, *Asymptotic expansions for ordinary differential equations*, Intersci. Publ. John Wiley & Sons, Inc., New York-London-Sydney (1965).
5. W. Wasow, *Linear turning point theory*, Springer, New York (1985).
6. A. Leung, *Doubly asymptotic series for n th order differential equations in unbounded domains*, SIAM J. Math. Anal., **5**, № 2, 187–201 (1974).
7. А. М. Ильин, *Согласование асимптотических разложений решений краевых задач*, Наука, Москва (1989).
8. А. В. Васильева, В. Ф. Бутузов, Л. В. Калачев, *The boundary function method for singular perturbation problems*, SIAM Stud. Appl. Math., **14** (1995).
9. Y. Sibuya, *Simplification of a system of linear ordinary differential equations about a singular point*, Funkcial. Ekvac., **4**, 29–56 (1962).
10. R. J. Hanson, R. L. Russell, *Classification and reduction of second order systems at a turning point*, J. Math. Phys., **46**, № 1-4, 74–92 (1967).
11. R. J. Hanson, *Simplification of second order systems of ordinary differential equations with a turning point*, SIAM J. Appl. Math., **16**, № 5, 1059–1080 (1968).
12. А. М. Самойленко, М. І. Шкіль, В. П. Яковець, *Лінійні системи диференціальних рівнянь з виродженнями*, Вища шк., Київ (2000).
13. S. L. Campbell, L. R. Petzold, *Canonical forms and solvable singular systems of differential equations*, SIAM J. Algebraic Discrete Methods, **4**, 4, 517–521 (1983).
14. S. L. Campbell, *A general form for solvable linear time varying singular systems of differential equations*, SIAM J. Math. Anal., **18**, № 4, 1101–1115 (1987).
15. Yu. Boyarintsev, *Methods of solving singular systems of ordinary differential equations*, John Wiley & Sons, Ltd., Chichester (1992).
16. E. Griepentrog, R. März, *Basic properties of some differential-algebraic equations*, Z. Anal. Anwendungen, **8**, № 1, 25–41 (1989).
17. R. März, *Index-2 differential-algebraic equations*, Results Math., **15**, № 1, 149–171 (1989).

18. R. Riaza, R. März, *Linear index-1 DAEs: regular and singular problems*, Acta Appl. Math., **84**, № 1, 29–53 (2004).
19. В. П. Яковець, *Деякі властивості вироджених лінійних систем*, Укр. мат. журн., **49**, № 9, 1278–1296 (1997).
20. П. Ф. Самусенко, *Асимптотичне інтегрування сингулярно збурених систем диференціально-функціональних рівнянь з виродженнями*, Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова, Київ (2011).
21. А. А. Бойчук, Л. М. Шегда, *Бифуркация решений вырожденных нетеровых краевых задач*, Дифференц. уравнения, **47**, № 4, 459–467 (2011).
22. М. Віра, *Про побудову асимптотики розв'язку багатоточкової крайової задачі для лінійної виродженої сингулярно збуреної системи диференціальних рівнянь*, Нелін. коливання, **18**, № 2, 164–175 (2015).
23. В. П. Яковець, О. В. Тарасенко, *Про керовність вироджених лінійних процесів*, Допов. НАН України, **7**, 29–33 (2009).
24. R. Lamour, *Floquet-theory for differential algebraic equations (DAE)*, ZAMM Z. Angew. Math. Mech., **78**, № S3, 989–990 (1998).
25. R. Lamour, R. März, R. Winkler, *How Floquet theory applies to index 1 differential algebraic equations*, J. Math. Anal. Appl., **217**, № 2, 372–394 (1998).
26. R. Lamour, R. März, R. Winkler, *Stability of periodic solutions of index-2 differential algebraic systems*, J. Math. Anal. Appl., **279**, № 2, 475–494 (2003).
27. В. П. Яковець, А. М. Акименко, *Про періодичні розв'язки вироджених сингулярно збурених лінійних систем з кратним елементарним дільником*, Укр. мат. журн., **54**, № 10, 1403–1415 (2002).
28. С. П. Паффик, В. П. Яковець, *Про структуру загального розв'язку та умови розв'язності задачі Коші для вироджених лінійних систем диференціальних рівнянь вищих порядків*, Укр. мат. журн., **65**, № 2, 296–305 (2013).
29. А. М. Самойленко, П. Ф. Самусенко, *Асимптотичне інтегрування сингулярно збурених диференціально-алгебраїчних рівнянь з точками повороту. I*, Укр. мат. журн., **72**, № 12, 1669–1681 (2020).
30. А. М. Самойленко, П. Ф. Самусенко, *Асимптотичне інтегрування сингулярно збурених диференціально-алгебраїчних рівнянь з точками повороту. II*, Укр. мат. журн., **73**, № 6, 849–864 (2021).
31. П. Ф. Самусенко, *До питання про канонічні форми регулярної в'язки матриць*, Нелін. коливання, **23**, № 2, 266–273 (2020).
32. A. Ostrowski, *Solution of equations in Euclidean and Banach spaces*, Pure Appl. Math., Vol. 9, Acad. Press, New York-London (1973).

Одержано 02.11.21